

**Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. b)**

**Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE**

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Testul 3

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.
- În cazul itemilor obiectivi, alegerea de către elev a două variante de răspuns duce la anularea rezolvării exercițiului respectiv.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

a. Cím és szöveg 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A címbeli „még egyszer” kifejezés kétféle jelentése: 'ismételten' – visszautal az eddig született Lillához írt versekre; 'utoljára' – a hozzá fordulás végét, reménytelenségét is jelzi; az utóbbit igazolja a vers témája: a szerelmi csalódás; a lírai én szenvedésének örök volta ugyanakkor felülírja a befejezettséget stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A vers beszédhelyzetének megalkotottsága 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A beszélő személyes hangon, E/1.-ben szólal meg; 2–3. vsz. E/3.-ben jeleníti meg szentimentalista lelkiállapotát: „Sír tisztelőd”; 5. vsz. személytelen, főnévi igeneves forma: általános léthelyzetként jeleníti meg a csalódott ember veszteségélményét, kiüresedését; a 6–7. vsz.-ban a kedvest, Lilit szólítja meg, az ő érzéseiről elmélkedik, boldogságát kívánja, de ha boldogtalan, segíteni képtelen léthelyzetben jeleníti meg önmagát; teljes reménytelenség, küzdéshány állapot, a halálban való szerelmük beteljesülésének reménye stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. Lilla megjelenítésének eszközei 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Az első megszólítása oximoron: „Édes kegyetlenem!”; a birtokos személyjel végig jelzi a lírai én ragaszkodó, őt elengedni nem tudó magatartását; becéző megszólításának ismétlése a távolságát jelzi, Lilla mint az „öröm” metaforája, a tagadószavak által a hiányát erősíti fel a beszélőben; „szép szememvilága” alliterációval kifejezett metafora a szépséget, a fényt, a férfi számára az élet értelmét is jelentő, ezt erősíti a nő boldogságának kívánsága, mely őt is félig megvigasztalná; ezzel ellentétben szenvedésének elképzelése a lírai én tehetetlenségéből fakadó kínját is erősíti stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. A szenvedés életérzésének képei 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Testul 3

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

(pl. A szenvedés motívuma szentimentalista stílusban megjelenített; mind a versben beszélő férfire, mind a nőre jellemző létállapot; a férfi számára a nő iránt fellobbant szerelem óta tartó, „örök gyötrelem”, rabság léthelyzete l. metafora: „sínlenem”; a „a tavasz” évszaktoposza utalhat fiatalságára, de nem a reményt, a szerelem újjászületését jelzi, hiszen „borong”, fénytelen; a köd-motívummal összekapcsolva a benne levő sötétséget, irracionális reménytelenséget sugallja; sírás motívuma igehalmozással, ismétléssel kétségbeesését, nyugtalanságát, vergődését vetíti ki; az álom-motívum többjelentése: konkrét jelentés, megszemélyesített, kísérteties, az elveszett boldogság képe; a nő szenvedésének elképzelt metaforikus megjelenítése: rabgerlice sas kezében: a kiszolgáltatottság képe stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont

e. Műfaji jellegzetességek

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A vers műfaja elégia, érvényesül az elégikus hangnem, a lírai én tehetetlensége, reményvesztettsége fogalmazódik meg, beletörődik sorsába, képtelen cselekedni ellene, ezért elfogadja azt. Az elégikus magatartást a szókincs is tükrözi: indulatszó „Óh”, a lelki fájdalom, reménytelenség kifejezője; a „hiába” szó kétszeri ismétlése az életről való lemondást, a halálba vágyakozást érzékelteti stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Helyes válaszok: a. – I; b. – H; c. – I; d. – H; e. – I. Minden helyes válasz 1 pontot ér. **5 pont**

2. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, nyelvi elemek értelmezése. Rövid válasz fogalmazása a következő információk alapján: *Nyelvi szempontú kóstolóról van szó, a gasztronómia szókészletének etimológiai, alaktani, jelentéstani, helyesírási és kiejtési változásának megvizsgálásáról.* **5 pont**

3. Nyelvi elemek azonosítása, összefüggések felismerése Rövid válasz megfogalmazása a következő információk alapján: *pl. „előtagja rendkívül elevenné vált”; használjuk orvosi értelemben, a szakácsművészetben, internetes portálokon önállósult formában; az angol nyelvterület „megkülönbözteti az utcai fogyasztásra alkalmas termékcsoporthoz”, a vendégközpontú étterembelit, s az állófogadáson felszolgált; szókészletének bővülése törvényszerű, ugyanakkor esetleges.* **5 pont**

4. Témához való igazodás

5 pont

A véleménykifejtés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. vălăstătt alkăttă mőfăjánăk jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett váłasz 5 pont

(pl. *Kármán*: szentimentalista levél-/ naplóregény, éregény: bevezető: három kitalált elbeszélő szolám: olvasási módot kínál; levelek, naplójegyzetek: Fanni szeretethiányának, szerelemre lobbanásának, önmegértésének, halálának, túlérzékenységének története; énelbeszélés, a történetmondás ismételten megszakad; vallomásosság; kert-motívum jelentései; egy év, ciklikusság, évszaktoposzok;

Jókai: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előrehaladó történetalakítás, kalandos epizódok, váratlan fordulatok, metonimikus és metaforikus összefüggések; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ értékrendje, ellentéte; regény kezdete és zárłata – cselekményszervező elem; időtlenség; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú;

Mikszáth: lírai, anekdotikus novella, romantikus-realista stílus, falusi helyszín, életkép anekdotikus történet kerete, metonimikus és metaforikus összefüggések a történetben, tér és szereplők viszonya, szereplők, elbeszélő nézőpontjának változása, kétértelműség, szóbeszéd és elhallgatások, elnéző-humoros-megértő hangnem stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett váłasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett váłasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett váłasz 2 pont,

kísérlet a váłaszadásra 1 pont.

b. a természet és a szereplők viszonya

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett váłasz 5 pont

(pl. *Kármán*: antropomorfizált természet; Fanni megszólítja, barátjának nevezi, titkai tudója, vigasztaló, megértő társ ellentétben az emberekkel; a történet időszerkezetét is meghatározza: egy év, természet körforgása, emberi idő végessége, egyszerűsége; évszaktoposzok: a regény a burjánzó természet tavaszi és kora nyári képeivel indul, ami párhuzamba állítható Fanni vágyakozásával és önkeresésével, a hősnő sorvadásának kezdete pedig a tél, a természet látszathalálának és az emberi élet elmúlásának gyakori időtoposza; ekkor válık szét a természeti ciklus és a hősnő útja, mert míg a természet éledni kezd, Fanni haldoklik; L-né számára is menedék a társadalmi problémái elől;

Jókai: antropomorfizált növény- és állatvilág; Teréza, Timár Mihály a társadalmi közegben megélt erkölcsi-érzelmi-lelki veszteségei elől menekül a Senki szigetére; sziget jelentései: otthon, amelyet az emberi lét végessége ellenére az archaikus idill időn kívülisége jellemez; rousseau-i szentimentalizmus hatását mutató természetes világban nem fizetnek adót, nem harcolnak senki ellen, nincs pénz, nincs állam és egyház, és a társadalmiságban fontos szerepet játszó név is lényegtelenne válık; biztonság- és menedékjelkép, érintetlen harmónia paradicsomi állapota, kertszerű, családiasság, szelíd érzelmek képzete kapcsolódik hozzá; különállás- és kivonulásjelkép is, mely a regénykezdet romantikus fenség- és teljességélményével ellentétben már nem hordozza az egyetemesség érvényét, hiszen Timár csak úgy lel lelki békére és nyugalomra, hogy feladja élettervét: lemond a társadalmiságról, a világ alkotó formálásának romantikus vágyáról, és visszalép a magánszférába, a szentimentális idill világába; Krisztyán számára üzleti lehetőség a sziget világa; nem fogadják szívesen, nem lelhet nyugalmat sem benne;

Mikszáth: antropomorfizált természet, líraiság, metaforikus összefüggések természet és emberi viselkedésformák között pl. napfény kiöltött nyelvecskéi, Gélyi sugarakat vető szemei, Vér Klára arcának pirosodása; a csattanóban a tájelemek anekdotikus értékítélete, a hűtlenség, házasságtörés sejtetése; jelzésértékű vizuális elemek és auditív elemek: a gyertyavilág kilobbanása, a kulcs csikordulása, a csoda értelmezési lehetőségei; a mitikus és a reális világ egysége; szín-, hanghatások, fény – sötétség, külső – belső, emberi – kozmikus viszonyok stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett váłasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett váłasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett váłasz 2 pont,

kísérlet a váłaszadásra 1 pont.

c. a szerelem megjelenítése

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. *Kármán*: szentimentalista szerelem: *Fanni*: „az érzékeny ember” megtestesítője, fiatal leány, önelemző, önismeret-, szerelemhiánnyal küzdő; *L.-né* élettörténete: a szerelem intellektuális, *T-ai* Józival való találkozása a szerelem tapasztalati úton, a földi létben megélhető szerelem megismerése, megérti: a végtelen harmónia a földi létben csak rövid időre, korlátozottan érvényesíthető; tökéletesség iránti vágya önpusztító, tehetetlen az érzésekkel szemben; *báró L.-né*: önfeláldozó nő, sorsa elől menekülő, barátnő, a szerelem titkaiba beavató, tanácsadó; *T-ai Józsi*: „az érzékeny férfi” típusa, szerelmes, apja akaratát teljesítő, katona, hűséges; apa – az anyagi értékeket, társadalmi rangot előtérbe helyezi a szerelemben is;

Jókai: romantikus szerelem változatai: *Tímár – Tímea*: társadalom törvényei szerinti házasság, szeretethiány, boldogtalanság; *Tímár – Noémi*: természet törvényei szerinti viszony, romantikus idill, megvalósult boldogság, család, otthonteremtő, gondoskodó társ; *Athalie – Kacsuka*: a férfi részéről érdekszerelem, meghiúsult házasság, a női bosszúvágy; *Tímea – Kacsuka*: megkésett szerelem, házasság, büntudat, boldogtalanság; *Brazovics és Zsófia* asszony közötti kiüresedett szerelem, *Tereza és férje*, *Bellováry* közti boldog, de tragikus végű szerelem;

Mikszáth: romantikus, házasságtörő szerelem: *Vér Klára*, a molnárné viselkedése férje távollétében, enged *Gélyi János* csábításának; külső leírása: beszélő neve, veres haja, vidámsága előrejelző szerepű; hűtlensége már a malomnál gyülekezők, várakozók szóbeszédében felsajkál, megteremtődik: pl. *Tímár Zsófi* által idézett hűségeskü, mely a zárlatban is visszatér, veres hajára való utalás; a novella a várakozás alaphelyzetéből bomlik ki: nemcsak az esőre várnak a falusiak, hanem *Vér Klára* viselkedésére is irányul: hű marad-e katona férjéhez vagy hűtlenné válik; *Gélyi János* várakozása is vágya beteljesülésére, szerelmük lírai, anekdotikus megjelenítése stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. motívumok a műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága *5 pont*

(pl. *Kármán*: kert – sorkert, sztoikus megnyugvás, élet-halál jelképe; *Fanni* a kertbe menekül apja ridegsége, mostohaanyja, testvérei eltérő értékrendje elől; hold motívuma – feminin jelleg, anyját idézi, átjárást biztosít a transzcendens létbe, halál, álom motívummal kapcsolódik össze; *L.-né* barátsága fordulópont sorsában, anyahelyettesítő szerepköre: I. szerelemről való tanítása, a társaságba való visszatérés ösztönzése, levelezése: *Fanni* odafordul egy másik szubjektumhoz, ám ez csak egy látszólagos nyílás, valójában önmegértésre törekvés; *T.-aival* való megismerkedése, a szerelem intenzív megélése felerősíti másságát, az eszményi boldogságra vágyik, s csalódnia kell; halál-motívum: a transzcendens lét boldogsága, szeretteivel való találkozás szentimentális lehetősége;

Jókai: mesei-mítoszi motívumok: kincs, titok, mesés meggazdagodás, romantikus motívumok: titkos kamra, méreg, tör; az arany ember motívuma, és jelentései; az arany és ember, a társadalmi és természeti ember ellentétbe kerül, vívódásának oka lesz, kettősség, lemond társadalmi szerepéről, a természetbe menekül; sziget – biztonság –, menedéjelkép *Tímár*, *Noémi*, *Teréza* számára; otthon, amelyet az emberi lét végessége ellenére az archaikus idill időn kívülisége jellemez, paradicsomi világ, a belső értékek működtetik, pénz hiánya; hold – kísértetjelkép, lelkipurdalásának kivételése *Tímár* számára; víz, a *Duna* – élet, halál, megtisztulás jelképe; olyan vezérmotívum, amely a különböző időben történeteket – pl. *Teréza* vagy *Krisztyán Tódor* apjának múltja –, a cselekmény helyszíneinek és a szereplők közti viszonyrendszer alakulásának többségét képes elrendezni, egységesíteni, összekapcsolni; több szereplő sorsszimbóluma, elválasztó határvonal; malom motívuma – *Tímár* küzdelmei stb.;

Mikszáth: központi helyszín: a malom motívuma – közösségi szintér, sorsszimbólum; a malomban való őrlés a nőiség jelképe; népmesei motívumok, archetipikus minták a szereplők megformálásában: *Vér Klára*, *molnárné*, *veres haj* – boszorkány, csábító nimfa, hűtlen feleség; *Kocsipál Gyuri*, a *molnárlegény* alvilági, ördögi vonásai pl. *Szent Mihály* lova elégetése; szárazság, eső, víz, elszegődése *Gélyi János* szolgálatába, stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.